

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A LIMTED STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00 Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видане Робітничо-Фармерським Видавничим Товариством, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українській Робітничій Дому, на розі вулиць Пritchard і Mcgregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщені в газеті рукописи не звертаються, хіба що дописувачь виразно зазначить, що бажає звороту свого рукопису на випадок його непомищення, та залучить поштовий стикетель на його пересилку.

ЧОРНА ДАТА — 14. БЕРЕЗНЯ 1923 Р.

Не довго встоялась Західно-Укр.-Нар.-Республіка, як державна одиниця. Неспівна один рік проіснували, зраджена українською буржуазією й народо-комісарською владою, опинилась в грабничьких кігтях одноподобного орда поміщицької Польщі. Українські народо-комісарські замість встати всю мілітарну силу проти історично імперіалістичного ворога українських працюючих, проти шляхетської Польщі, вони розпалили братню війну з пролетаріатом Радянської України, кидаючи брата проти брата. Отак промочувала буржуазна влада Західно-Укр.-Народ.-Республіки шлях диким дивізіям польських генералів, Галарчиків і Пилсудського.

Все втікало перед навалюю польських воєнків, озброєних Францією. У затішні кутки далекого заходу подались народо-комісарі, продовжуючи продаючи й зрадницьку політику далі; за Зоруч перейшли стрільці, співачки сумної: "Буде пан проклятий батьками орати, матерями водочити"...

Воно так і сталося. Байдуть усі страхиття, що їх напесла світова війна перед жорстокими виниками, що їх доконували на українських працюючих, Галарчики, етшедешні. Закопчили сльозу зброї землі Західної України, шляхетська Польща докладає усіх старав, щоб отримати правосилля від імперіалістичних ватажків після-версальської Європи, на законне призначення для неї земель Сх. Галичини. В слід за дильоматами хизацької Польщі пішли до тих самих антантських ватажків і доморослі ЗУНР-івські політики. Пішли торги за землі Західної України, за вианскування трудящого населення. Хто дасть більше — була наложена ціна на Східну Галичину. Ось що пише дильомат ЗУНР-івського уряду, Витвицький, дня 6. травня 1922 року в Парижа:

"Ми предложили через о. Жана Фошові увесь матеріал про військовий стан Східної Галичини. Ми сказали, що наряд наш буде боронити своїх кордонів після приказів антант. Фош відповів, що бачить велику військову поміч для Франції з воєнних східно-галицьких сил проти більшовиків"...

Англійські імперіалісти, знаючи ціну ЗУНР-івським комісарам, предложили їм за посередництвом свого торговельного представника Кравфорда ось що:

"Колі Англія дістане заповнення, що вона буде мати голос в справі галицької нафти, залізничі і інших потреб, тоді правительтво Петрушевича одержить пів мільйона доларів, як зачет на вкорінення англійських інтересів в Східній Галичині".

На уделення таких концесій англійським капіталістам у Східній Галичині ЗУНР-івський уряд Петрушевича дав свою згоду — за те Англія мала обстоювати "самоцінність" Східної Галичини. (Справозданія др. К. Левіцького на засіданні Національної Ради у Відні 30. III. 1923 р.)

ЗУНР-івські політики найшли входи й до фашистського Муссоліні.

"Італія хоче мати в Східній Галичині коридор, бо, звичайно, при всяких умовах Франція й Англія діляться між собою, а Італія відходить з порожніми руками" — таке говорив Муссоліні петрушевичівському владничку в Римі, Вандрівському. Й на все те годились ЗУНР-івські комісарі, щоб тільки за ними залишили антантські імперіалісти Східну Галичину. І здавалось ЗУНР-івському уряду, що він вже добив торгу — аж нагло й несподівано владарі після-версальської Європи дали розобійницьким актом санкцію Польщі на Східну Галичину.

Дня 14 березня 1923 р. Рада Амбасадорів в Парижі віддала Східну Галичину грабничьким польським імперіалістам. А президент Франції Поанкаре, приймаючи тоді у себе митрополита Шептицького, сказав був таке:

"Польща дістає суверенітет над Східною Галичиною, бо ми її це прирекли. Побачите, що й ви будете вдоволені"...

Саме сьогодні минає 6 років з того часу, як антантські імперіалісти віддали Східну Галичину й українських працюючих цілої країни на потагу й грабування поміщицької Польщі. Віддали за нафтові бездонні джерела Борислава, за відвічні струни смерекі й ялиці гірського лісу Карпатів, за всі землі й надземні багатства й монополії — от залу ціну спородали імперіалістичні хизаки Східну Галичину своєму союзникові, Польщі.

І правду сказав президент Поанкаре митрополитові Шептицькому: "Побачите, що й ви будете вдоволені"... За той час панування польської бюрократичної й Східній Галичині немає ні одного містечка, де не судили-б польські воєнні наглі суди на смерть українських працюючих, немає ні одної порожньої тюремної камери, де не замучували-б на смерть українських політичних в'язнів, не найдеться ні один поліцейський постерунок, в якому стіпи не були-б обривками жвучою кровю українських в'язнів від поліцейських шпиків і прикладів.

Потоками лилась кров українських робітників і селян

у Жабо, Заболотіві, Двинячу, Стрию, у Львові, в Батятичах від масових погромів польської зольдатецьки, що їх організував Пилсудський. "І всіх імператорів напоїть би стало" — як сказав Шенченко, стільки крові випустила з українських працюючих мас Західної України фашистська Польща Пилсудського за отих шість років.

І справдилися слова Поанкаре. Вдоволені Шептицький і його клер; вдоволені українська буржуазія, що купилась в таборі УНДО; радіють УСДП-івські смітники, братаючись з ППС; затирають руки з радості куркулі й адвокати, об'єднавшись в Радикальну Партію. Всі вони радіють, що опинились під покровом панської Польщі, а й самі співпрацюють в союзі з поліцією Пилсудського в поневоленні трудового населення.

14. березня 1923 р. — це чорна дата ЗУНР-івського уряду й української буржуазії. 14. березня відкрив очі трудовим масам Західної України, це день явного розобрату українських працюючих з рідною народо-комісарською буржуазією. Коли оці чорна дата, 14. березня 1923 р., ще більше наблизилась союзницький попісько-видівсько-радикальний табір до польської шляхти і її уряду — той самий 14. березня 1923 р. ще дужче зрелювався прауючий мас Західної України, зв'язав їх це тугіше з пролетаріатом і селянством Радянської України і всього Радянського Союзу. 14. березня цього року значно наблизує працюючих до побідного Жовтня на Західній Україні, який неминуче приде і який одинокий визволить Західну Україну з кітвів капіталістичних хизаків.

ПРИГАДАЙМО МИ СОБІ ТІ ЧАСИ.

Як в житті кожної поодинокі людини бувають часи, що повік їх не забувається, так і в житті працюючого народу бувають часи, що ніхто і ніщо їх не згадять з їхньої пам'яті.

Якраз нині, 14. березня, кінчається шість літ, як альянтська рада амбасадорів в Парижі віддала Східну Галичину Польщі. І якраз цей день 14. березня 1923 року є тим днем, якого ніколи не забуде українське трудове населення.

Пани віддали нашу землю панам. Хіба-ж це дивно? Пани віддали наших братів і сестер в шляхетську неволю? Хіба-ж це не природно? Пан віддає панові. Пан дає про пана. Колі французький чи англійський пан видавав нашу землю польському панові, то всі три вони ділялися багатствами нашої землі.

Але підпанки — не чужі, а такі наші рідні-рідненькі, оти, що багато їх вилетіло зпід селянської стріхи, що лизнули трішки латини — кому вони віддали Східну Галичину та цілу Західну Україну?

Хто перший продав Східну Галичину Польщі? Петлюра! Петлюра і його чура, Андруша Лівницький! Не знаємо ми про це? Не чули ми про це? Чи не писали ми про це, чи не наводили ми документів? Чи не пишуть зараз про це всі бувші співробітники Петлюрові? Чи не пішов і сам Петлюра, Андруша Лівницький, Беззаблок і вся петлюр'яда потім на хліб до польської шляхти? Чи не сидить вся та петлюр'ячина й нині у Варшаві?

І чи нема в Канаді українських підпанків, що одню продажно петлюр'яцину славословлять за кров, за муки, за знущання, за погроми польською шляхтою українського народу?

Є, правда, що є? Десять літ існує наша газета і десять літ вона про це писала — і чи не справдилося кожне її слово? Справдилося до найменших подробиць.

За петлюр'яциною йде петрушевичівщина. Забули ви за неї? Загляньте в річники "Українських Робітничих Вістей", а все вам пригадається. Як то др. Осип Назарук, "великий дильомат", пише, що українська галицька армія змисць обернути зброю проти свого споконвічного ворога, польської армії, обернула її проти брата, українського робітника й селянина. Як то та армія Київ Денікінові здобувала, як її тиф та червінка десятикували, як вона до Денікіна ходила, як, нарешті, українські "дильомати" вночі втікли від неї з Кам'яця, лишивши її босу, голодну й холодною; як вона, перейшовши до більшовиків і одужавши, зрадила радянський фронт коло Бердиче-

ва і відкривши шлях Пилсудському на Київ, перейшла на польський бік; як її за те закаували "брати" до Тухоло, Домб'я, Берестя, в страшні воєнні табори — памятаєте ви про це?

Писали ми про це в 1919 і 1920 роках? Писали. Виисноували і вказували що з того буде. Так, робили ми це. Писали ми, як в той же час петлюр'яцькі та петрушевичівські метелики, у Відні, Берліні, Парижі, Лондоні гуляли по кав'ярнях? Писали. Кидали на нас за це лайном, брудною, поганю лайкою українські жовто-блакитники в Канаді? Ой, це й скільки!

Посилали жовтоблакитники канадійській делегації до Парижа? Послали й гроші збираві, тисячі доларів збираві. Не перестерігали ми українських робітників і фермерів в Канаді перед тим бльофом? Перестерігали. А що з того вийшло? Вийшов великий шик! Дуже коштовний шик! А коли повернули ті делегати з Європи, чому жовтоблакитні патріоти не написали, що ті делегати сказали, як повернули? Бо ті делегати потвердили те, що ми писали, коли їх до Європи послали, коли на них гроші збираві — вони потвердили продажно політику української жовто-блакити в Європі.

Ходім далі. Памятаєте, ви товариші й товаришки, Боєра? Такий був "патріот" в Канаді, що в спілку з Цегельським хотів "розвинути" в українських робітників і фермерів в Канаді один мільйон доларів! Не багато, правда? Загляньте до "Кан. Українця", "Укр. Голосу", "Кан. Фармера" з тих часів, а там найдете маніфест й оголошення того Боєра, Курдидика і Ко. Найдете, як вони балаювали вже на конто того в Форт Гері готелю.

Хто проти цього борювся, хто демаскував цю роботу, це і наступ на кишеню українського робітника й фермера, як не "Українські Робітничі Вісті"? Чи не правда? Правда від початку до кінця!

Ходім далі. Іде "міністерсконка" до Канади, Осип Назарук. Везе з собою "православного українського жидка", мандрує по степах Канади і каже, що з ним і в нему мандрує сам Ісус Христос — мандрує й збирає гроші. На що, для кого? Вкупляти Галичину в шляхти, в антантських дильоматів? Чи може бути щось підлішого, щось нікчемнішого? Чи можна придумати більший глум над українськими робітниками й фермерами в Канаді? І хто те все викривав, хто проти тої подлої роботи борювся? "Українські Робітничі Вісті",

ЩО ДАЛА СХ. ГАЛИЧИНІ АЛІАНТСЬКА РАДА АМБАСАДОРІВ 14. БЕРЕЗНЯ 1923 Р.

Західна Україна в обіймах визиску й насильства польської шляхти, в які її кинули петлюр'яцькі, зрадничка галицьких патріотів і ухвала ради амбасадорів в Парижі 14. березня 1923 року. Гадіною обвилася довкола тіла українських працюючих мас пилсудщина, а чорні круки, ундіві та радикали допмагають їм ссати кров українського народу.

вони одинокі викривали цю ганебну роботу.

А що потім сталося? Потім за ці гроші почали сваритися Петрушевич з Назаруком, почали один другого називати такими "дильоматичними" словами, що хоч носом було затикай, Чи не читали ви в "Укр. Роб. Вістях" листа Назарука до Петрушевича? А потім Назарук на все наповнав, перейшов до злодохі гетьманщини, а нині вірно служить польській шляхті.

Гей, хто в лісі, озвоєся! Скажи, чи не так воно було? Ой, так, сто разів так.

Далі: меморіяли, маніфести, протести, благання до Ліги Націй, до ради амбасадорів в Парижі, до всіх мирових конференцій на світі, щоб дали ім владу, а вони, українські патріоти, віддають за це панам не лише свою душу й тіло, але всі багатства країни й боронять "культурний захід" перед більшовицькою навалюю. Непосудали пани, прогнали підпанків зі своїх передпоків. А 14. березня ухвалили: "Східна Галичина належить до Польщі".

Кінець. Петрушевич змінює орієнтацію на Радянську Україну. УНДО, Радикали — пішли до Варшави. В Канаді — пра-

вославні моляться за Петлюру, а католики за гетьмана. (Як зачуваємо, вже й гетьмана зрєкаєся і орієнтуються на Муссоліні.)

Нема нічого. Залишився гіркий спомин. Що було чеснішого, здорового між роскладаючою еміграцією в Європі, пішло на Радянську Україну. Решта догниває на недоїдках панських кухонь у Варшаві й Празі.

А над цим всім розкладом, над цим здохлим трупом, ганебним пятном стоїть 14. березня 1923 року.

Але це пятно є над збанкрутованою продажною політикою української буржуазії, а не над політикою українського трудового народу. Українські селяни й робітники, що завдяки продажній політиці українських панів і підпанків, кричавались в боротьбі з польською шляхтою, чеською буржуазією, румунськими боярами — ті трудові маси готують свою ідейну зброю й разом з працюючими масами Польщі стануть до боротьби проти "своїх" панів і підпанків і проти польської шляхти.

Це буде остання політика, яка рішення ради амбасадорів кине до коша.

Мусій.

СТАН УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

Дані про це, як польсько-шляхетська влада знищила українські школи.

Провідники травневого перевороту" оправдували свій крок необхідністю зміни системи. Необхідно було зробити край усім надужиттям, хабарничцтву, крадіжкам, самоовлі, безправству й т. п. квіткам шхельського режиму, "бо вже за багато накопичилося кривд і несправедливостей". І коли цілий ряд генералів та рижних високих урядовців дійсно опинилися за свої провини за тюремними ґратами, — то надіялися деякі українці, що в слід за тим прийде черга й на шкільництво й керманічі нового "санайного" режиму поклацать до строгої відповідальности тих, які в безправний спосіб позамінювали українські школи на польські й у-

трактивістичні, самовільно позувільнювали з посад та попенешували українських учителів у чисто польські області, а їх посади пообсаджували польськими учителями, покасували українську літературу, заборонили досі уживані українські шкільні підручники і т. д. і т. д. Бо-ж це найбільша несправедливість і найбільша кривда, яку можна було заподіяти українському народові. Надіялися ґрунтовної зміни, бо нові керманічі говорили зразу про "швайцаризацію" шкільництва в Польщі, а бувший міністер освіти др. Добруцький згадував навіть про знесення утравізму... На ділі — крім незначних персональних змін остало все по давньому, а

новий шкільний плебісцит, переведений в 1927 р., доказав наглядно, що з зміною системи не змінилося в нічому відношенні до українського шкільництва й українців взагалі, а про, напроу кривд і несправедливостей, заподіяних попередніми режимами українському народові — нема що й думати.

Від 1927—1928 шкільного року потує статистика нову породу шкіл: польські з українською мовою, як предмет. (Української мови вчать дві години на тиждень.) Таких шкіл було в 1927—1928 році 2,273. В суті річі школи утравістичні і цього останнього типу нічим не рідняться. Всі вони на ділі польські, бо про інші школи... не може бути й мови. Це не пусті слова польської начальної шкільної влади, — але їх якнайдокладніше переведиться в життя за поміччю відповідно спрепарованих шкільних планів, відповідно уложених шкільних підручників, польськими національно-патріотичними обходами та згідним негативним відношенням до всього, що українське, не виключаючи й самої науки.

В порівнянні з 1923 роком втратили українці по 1928 шк. рік 2,253 українських шкіл, а в порівнянні з станом, який перебрала Польща з українськими територіями — 2,888 українських шкіл. Цьогорічної статистики (з 1928—1929 р.) ще не маємо під руками. Однак, що зменшення українських шкіл поступало в цьому шкільному році в тому самому темпі, що досі (а наведені на початку цього розділу факти вказують на те, що воно так дійсно було), українці втратили поверх 3,000 укр. шкіл в користь польських і утравістичних. Так каже урядова польська шкільна статистика. Так задокументували після 14-го березня 1923 р. "рувності і братерство" відносно українців не тільки шхельпоаяки, але й телерішні "санатори".

ВОЄННІ ЗАМІРИ ПІЛСУДЧИКІВ.

Плян збройного захоплення Литви.

Офіційна газета "Летуовсе Айдас" опублікувала протокол таємної конференції польських легіонерів, що відбулась 10—13 серпня 1928 року в Ландваровому.

На конференції були вислухані доповіді про внутрішню і зовнішню політику Польщі. В доповіді про зовнішню політику зазначалося, що польська програма полгає в відновленні кордонів 1772 року.

В доповіді вказано на потребу зміцнити спілку з Румунією та об'єднати Надбалтику для боротьби з СРСР. Перешкодою до об'єднання Надбалтику, як зазначалося далі в доповіді, — є віленьська проблема. Доводить пропонує розв'язати цю проблему збройним захопленням Литви.

Майор Пікус виклав конференції плян нападу на Литву, що його докладно опрацював штаб легіонерів. Цей плян передбачає, що польські легіонери мають дістати в рішучий момент допомогу від литовських легіонерів, що дає працюють в литовських армійських штабах і канцеляриях.

ЦІЛОМ ЗРОЗУМІЛО.

У французькій колонії Конго виміряла половина людности через жалкі умови життя, що створили для колоніальних рабів імперіалістичні загарибники.

Хвалиться діяти соліди: "Культура наша йде невинно"...

Серед отих тубільців злидні. Уже зменшено на половину. Так-так, це легко зрозуміти, і це доведено на ділі. Лише половина є на світі Тубільців, решта — у могилі... Мартин Задека.